บทที่ 2
PHP เบื้องต้น

เครื่องมือสำหรับสร้างเว็บไซต์เป็นส่วนประกอบสำคัญอย่างหนึ่งในการเขียนสคริปต์ PHP รูปแบบประโยคคำสั่งที่ใช้เขียนจะเรียกว่าสคริปต์คำสั่ง (Statement) ลงในเว็บเพจก่อนอัพโหลดเว็บเพจทั้งหมดไปยังเว็บเซิร์ฟเวอร์ แล้วเรียกดูเว็บเพจที่เครื่องไคลเอ็นท์ด้วยโปรแกรมเว็บบราวเซอร์ เครื่องมือที่ใช้สำหรับเขียนสคริปต์ PHP สามารถเลือกใช้ได้หลายโปรแกรม เช่น Notepad, Notepad++, EditPlus, vi และ Adobe Dreamweaver เป็นต้น รูปแบบการเขียนสคริปต์ PHP นั้น จะใช้เทคนิควิธีการแทรกประโยคคำสั่งร่วมกับ HTML tags และเอกสารดังกล่าวจำเป็นต้องบันทึกเป็นชนิด PHP เท่านั้น ตัวอย่างเช่น index.php เป็นต้น

2.1 การแทรกสคริปต์ PHP ในเอกสาร HTML

การแทรกสคริปต์ PHP เพื่อบ่งบอกให้รู้ว่าส่วนที่ระบุนั้นๆ เป็นประโยคคำสั่งของภาษา PHP ส่วนใดคือจุดเริ่มต้น และจุดสิ้นสุดของสคริปต์ PHP ที่อยู่ภายในเอกสาร HTML การแทรกสคริปต์ PHP ลงในเอกสาร HTML นั้น สามารถแทรกได้ 4 รูปแบบ ดังต่อไปนี้

2.1.1 XML Style หรือ Default Syntax

รูปแบบ

```
<?php
        คำสั่งที่ 1;
        คำสั่งที่ 2;
            ...
        คำสั่งที่ N;
?>
```

ตัวอย่างที่ 2.1 การแทรกสคริปต์ PHP แบบ XML Style

```
1   <?php
2           echo "Hello  World ! <br>";
3           echo "I am  PHP";
4   ?>
```

จากตัวอย่างที่ 2.1 จุดเริ่มต้นของสคริปต์ PHP คือ <?php แล้วตามด้วยชุดคำสั่งที่ต้องการ และจุดสิ้นสุดของสคริปต์ PHP คือ ?> หากไม่ระบุจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุด โปรแกรมจะไม่สามารถทำงานได้

2.1.2 SGML Style หรือ Short Tags

รูปแบบ

```
<?
        คำสั่งที่ 1;
        คำสั่งที่ 2;
            ...
        คำสั่งที่ N;
?>
```

ตัวอย่างที่ 2.2 การแทรกสคริปต์ PHP แบบ SGML Style

```
1   <?
2           echo "Hello  World ! <br>";
3           echo "I am  PHP";
4   ?>
```

จากตัวอย่างที่ 2.2 จุดเริ่มต้นของสคริปต์ PHP คือ <? แล้วตามด้วยชุดคำสั่งที่ต้องการ และจุดสิ้นสุดของสคริปต์ PHP คือ ?>

2.1.3 Script Style

รูปแบบ

```
<script language="php">
        คำสั่งที่ 1;
        คำสั่งที่ 2;
            ...
        คำสั่งที่ N;
</script>
```

ตัวอย่างที่ 2.3 การแทรกสคริปต์ PHP แบบ Script Style

```
1   <script  language="php">
2           echo "Hello  World ! <br>";
3           echo "I am  PHP";
4   </script>
```

จากตัวอย่างที่ 2.3 จุดเริ่มต้นของสคริปต์ PHP คือ <script language="php"> แล้วตามด้วยชุดคำสั่งที่ต้องการ และจุดสิ้นสุดของสคริปต์ PHP คือ </script>

2.1.4 ASP Style

รูปบบ

```
<%
        คำสั่งที่ 1;
        คำสั่งที่ 2;
            ...
        คำสั่งที่ N;
%>
```

ตัวอย่างที่ 2.4 การแทรกสคริปต์ PHP แบบ ASP Style

```
1   <%
2           echo "Hello  World !  <br>";
3           echo "I am PHP";
4   %>
```

จากตัวอย่างที่ 2.4 จุดเริ่มต้นของสคริปต์ PHP คือ <% แล้วตามด้วยชุดคำสั่งที่ต้องการ และจุดสิ้นสุดของสคริปต์ PHP คือ %>

การแสดงผลลัพธ์ของทั้ง 4 รูปแบบตามตัวอย่างที่ 2.1-2.4 นั้นจะมีผลลัพธ์เหมือนกัน อธิบายดังนี้

บรรทัดที่ 1 เริ่มต้นสคริปต์ PHP

บรรทัดที่ 2 แสดงผลคำว่า Hello World !

บรรทัดที่ 3 แสดงผลคำว่า I am PHP

บรรทัดที่ 4 สิ้นสุดสคริปต์ PHP

เมื่อ
 เป็น HTML tag ใช้สำหรับขึ้นบรรทัดใหม่ ส่วน echo เป็นคำสั่งของภาษา PHP ใช้สำหรับการแสดงผลข้อมูลบนเว็บบราวเซอร์ (รายละเอียดการใช้งานคำสั่ง echo จะแนะนำเป็นลำดับต่อไป) หรืออาจจะแทรกสลับไปมาระหว่างสคริปต์ PHP กับ HTML tags ดังตัวอย่างที่ 2.5

ตัวอย่างที่ 2.5 การเรียกใช้สคริปต์ PHP ร่วมกับ HTML tags

```
1           <html>
2               <head>
3                   <title>My Homepage</title>
4               </head>
5               <body>
```

```
6                    <?php
7                        echo "Hello  World ! <br>";
8                        echo "I am  PHP";
9                    ?>
10               </body>
11           </html>
```

การแทรกสคริปต์ PHP ในเอกสาร HTML ในหนังสือเล่มนี้ทั้งเล่มจะใช้รูปแบบ XML style หรือ Default Syntax เนื่องจากสามารถทำงานได้กับทุกเว็บเซิร์ฟเวอร์ ง่ายต่อการอ่านสคริปต์ และสอดคล้องกับไวยากรณ์ของภาษา XML

2.2 องค์ประกอบพื้นฐานของการเขียนโปรแกรมด้วยภาษา PHP

ภาษา PHP นั้นจะใช้โครงสร้างทางภาษาในรูปแบบเดียวกับภาษา C ดังนั้นแนวทางในการเขียนจึงมีลักษณะคล้ายคลึงกัน ทั้งนี้มีองค์ประกอบพื้นฐานบางส่วนที่ควรศึกษาและทำความเข้าใจ เพื่อเป็นพื้นฐานที่ดีสำหรับการเขียนและพัฒนาเว็บเพจต่อไป ดังนี้

2.2.1 เครื่องหมายสิ้นสุดคำสั่ง

ภาษา PHP จะใช้เครื่องหมาย ; (Semicolon) เป็นตัวแสดงจุดสิ้นสุดในแต่ละคำสั่ง เช่น

```
$x = 10;
$z = "abc";
```

หลังใส่เครื่องหมาย ; เพื่อสิ้นสุดในแต่ละประโยคคำสั่งแล้ว สามารถนำคำสั่งอื่นมาต่อท้ายได้ทันที แต่การเขียนสคริปต์ลักษณะนี้จะอ่านสคริปต์ได้ยาก ไม่นิยมเขียนในรูปแบบดังกล่าว ตัวอย่างเช่น

```
$x = 10; $y = x + 10 :  $z = "abc";
```

2.2.2 คำอธิบาย (Comment)

คำอธิบาย ใช้ในการอธิบายเกี่ยวกับสคริปต์ที่เขียน เพื่อช่วยให้อ่านสคริปต์ได้ง่ายขึ้น แต่โปรแกรมจะไม่นำส่วนที่เป็นคำอธิบายไปประมวลผล สามารถเขียนคำอธิบายได้ 2 รูปแบบ มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1) Single-Line C++ Syntax หรือ Shell Syntax

เป็นการเขียนคำอธิบายบรรทัดเดียว โดยใช้เครื่องหมาย // หรือ # โปรแกรมจะถือว่าตั้งแต่สัญลักษณ์เป็นต้นไปที่ระบุเป็นคำอธิบายสคริปต์ และจะไม่นำบรรทัดที่ระบุนั้นไปประมวลผล ดังนี้

ตัวอย่างที่ 2.6 การใช้เครื่องหมาย // หรือ # เพื่อเขียนคำอธิบายแบบบรรทัดเดียว

```
//Author : Parinya Noidonprai
#All Rights Reserved
```

2) Multiple-Line C Syntax

เป็นการเขียนคำอธิบายแบบหลายๆ บรรทัด โดยใช้สัญลักษณ์ /* */ โปรแกรมจะถือว่าตั้งแต่สัญลักษณ์ /* เป็นต้นไปเป็นคำอธิบาย จนกว่าจะเจอสัญลักษณ์ */ จึงจะถือว่าสิ้นสุดคำอธิบาย ตัวอย่าง ดังนี้

ตัวอย่างที่ 2.7 การใช้เครื่องหมาย /* */ เพื่อเขียนคำอธิบายแบบหลายบรรทัด

```
/* Author : Parinya Noidonprai
   All Rights Reserved */
```

2.3 การแสดงผลข้อมูลบนเว็บบราวเซอร์

การแสดงผลข้อมูลบนเว็บบราวเซอร์ คือ การประมวลผลของเว็บเซิร์ฟเวอร์ร่วมกับ Engine ของภาษา PHP แล้วส่งผลลัพธ์กลับเป็นภาษา HTML ไปแสดงผลที่เว็บบราวเซอร์ที่ร้องขอเอกสาร PHP สำหรับในภาษา PHP มี 4 คำสั่งที่สำคัญ คือ print, echo, printf และ sprintf มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

2.3.1 คำสั่ง print

คำสั่ง print เป็นคำสั่งที่ใช้แสดงผลลัพธ์ของข้อมูลบนเว็บบราวเซอร์ โดยมีรูปแบบ (คำสั่ง print ไม่ใช่ฟังก์ชันแต่เป็นคำสั่งโครงสร้างพื้นฐานของภาษา PHP) มีรูปแบบและตัวอย่างการใช้งานดังนี้

รูปแบบ

```
int print (string $arg)
```

เมื่อ $arg หมายถึง ตัวแปรข้อมูลนำเข้า (The input data)

หากการทำงานของคำสั่ง print ถูกต้อง จะมีการส่งค่ากลับเป็น "1" เสมอ หากการทำงานไม่ถูกต้องก็จะส่งค่ากลับเป็นค่าอื่นๆ

ตัวอย่างที่ 2.8 การใช้งานคำสั่ง print

```
1   <?php
2       print ("I love the summertime.");
3   ?>
```

จากตัวอย่างที่ 2.8 เป็นตัวอย่างการใช้งานคำสั่ง print แบบปกติ อธิบายดังนี้

บรรทัดที่ 1 เริ่มต้นสคริปต์ PHP

บรรทัดที่ 2 แสดงผลคำว่า I love the summertime.

บรรทัดที่ 3 สิ้นสุดสคริปต์ PHP

ตัวอย่างที่ 2.9 การแสดงค่าของตัวแปรผ่านคำสั่ง print

```
1   <?php
2       $season = "summertime";
3       print "I love the $season.";
```

```
4       ?>
```

จากตัวอย่างที่ 2.9 เป็นตัวอย่างการใช้คำสั่ง print โดยแสดงผลค่าของตัวแปร อธิบายดังนี้

บรรทัดที่ 1 เริ่มต้นสคริปต์ PHP

บรรทัดที่ 2 กำหนดค่าให้กับตัวแปร $season มีค่าเท่ากับ summertime

บรรทัดที่ 3 แสดงผลคำว่า I love the summertime. คำว่า summertime มาจากค่าที่เก็บไว้ในตัวแปร $season

บรรทัดที่ 4 สิ้นสุดสคริปต์ PHP

ตัวอย่างที่ 2.10 การใช้ประโยคพารามิเตอร์ (Parameter) ที่อยู่คนละบรรทัดผ่านคำสั่ง print

```
1       <?php
2               print "I love the
3               summertime.";
4       ?>
```

จากตัวอย่างที่ 2.10 ตัวอย่างการใช้ประโยคพารามิเตอร์ ที่อยู่คนละบรรทัดผ่านคำสั่ง print ก็สามารถแสดงผลลัพธ์ได้เหมือนกัน เพราะคำสั่ง print ออกแบบมาให้ง่ายและยืดหยุ่น ดังนั้นจะใส่วงเล็บหรือไม่ก็ได้ อธิบายดังนี้

บรรทัดที่ 1 เริ่มต้นสคริปต์ PHP

บรรทัดที่ 2 แสดงผลคำว่า I love the

บรรทัดที่ 3 แสดงผลคำว่า summertime. ต่อกับบรรทัดก่อนหน้านี้

บรรทัดที่ 4 สิ้นสุดสคริปต์ PHP

2.3.2 คำสั่ง echo

คำสั่ง echo เป็นคำสั่งที่ใช้แสดงผลลัพธ์ของข้อมูลบนเว็บบราวเซอร์ เหมือนกับคำสั่ง print ความแตกต่าง คือ คำสั่ง print จะมีการตรวจสอบข้อผิดพลาดมากกว่าคำสั่ง echo โดยรูปแบบของคำสั่ง echo (คำสั่ง echo ไม่ใช่ฟังก์ชันแต่เป็นคำสั่งโครงสร้างพื้นฐานของภาษาเช่นเดียวกับคำสั่ง print) มีรูปแบบและตัวอย่างการใช้งานดังนี้

รูปแบบ

```
        void echo ( string $arg1 [, string $... ] )
```

เมื่อ $arg1 หมายถึง ตัวแปรข้อมูลนำเข้า (สามารถกำหนดได้หลายตัวแปร)

ตัวอย่างที่ 2.11 การใช้คำสั่ง echo

```
1       <?php
2               $short = "SRU";
3               $long = "Suratthani Rajabhat University.";
4               echo $short, " is ", $long, " We are a great university.";
```

```
5       ?>
```

ผลลัพธ์

```
SRU is Suratthani Rajabhat University. We are a great university.
```

จากตัวอย่างที่ 2.11 ตัวอย่างการใช้คำสั่ง echo อธิบายดังนี้

บรรทัดที่ 1 เริ่มต้นสคริปต์ PHP

บรรทัดที่ 2 กำหนดค่าให้กับตัวแปร $short มีค่าเท่ากับ SRU

บรรทัดที่ 3 กำหนดค่าให้กับตัวแปร $long มีค่าเท่ากับ Suratthani Rajabhat University.

บรรทัดที่ 4 แสดงผลคำว่า SRU is Suratthani Rajabhat University. We are a great university. เป็นการแสดงผลร่วมกันระหว่างข้อมูลแบบคงที่และข้อมูลแบบไดนามิกผ่านตัวแปร

บรรทัดที่ 5 สิ้นสุดสคริปต์ PHP

คำแนะนำเพิ่มเติม หากต้องการแสดงผลลัพธ์ที่มีการผสมผสานระหว่างข้อมูลแบบคงที่และข้อมูลแบบไดนามิกผ่านตัวแปร ขอให้พิจารณาใช้ printf แทน ซึ่งจะแนะนำในลำดับต่อไป หากเป็นเพียงข้อความแบบคงที่ธรรมดาทั่วๆ ไป ขอแนะนำให้ใช้คำสั่ง echo หรือ print เนื่องจากง่ายต่อการใช้งาน

2.3.3 คำสั่ง printf

คำสั่ง printf ใช้สำหรับแสดงผลลัพธ์ในรูปแบบข้อความ (Formatted String) เหมาะสำหรับการแสดงผลลัพธ์แบบผสมผสานระหว่างข้อความแบบคงที่และข้อมูลแบบไดนามิกที่เก็บไว้ในตัวแปรหรือหลายๆ ตัวแปร และยังสามารถควบคุมการแสดงผลข้อมูลแบบไดนามิก มีรูปแบบและตัวอย่างการใช้งานดังนี้

รูปแบบ

```
int printf ( string $format [, mixed $args [, mixed $... ]] )
```

เมื่อ $format หมายถึง ตัวกำหนดชนิดการแสดงผล (Type Specifies)

$args หมายถึง ตัวแปรข้อมูลนำเข้า

ตัวอย่างที่ 2.12 การใช้คำสั่ง printf สำหรับแสดงผลลัพธ์ในรูปแบบข้อความ

```
1       <?php
2           printf ("Bar inventory: %d bottles of tonic water.", 100);
3       ?>
```

ผลลัพธ์

```
Bar inventory: 100 bottles of tonic water.
```

จากตัวอย่างที่ 2.12 แสดงตัวอย่างการใช้คำสั่ง printf สำหรับแสดงผลลัพธ์ในรูปแบบข้อความ อธิบายดังนี้

บรรทัดที่ 1 เริ่มต้นสคริปต์ PHP

บรรทัดที่ 2 แสดงผลลัพธ์ในรูปแบบข้อความด้วยคำสั่ง printf ในตัวอย่างมีการกำหนดรูปแบบการแสดงผลด้วย %d คือ ตัวกำหนดชนิดการแสดงผลลัพธ์เป็นค่าของเลขจำนวนเต็ม เมื่อใช้คำสั่ง printf มีค่าพารามิเตอร์ ที่ส่งเข้ามา คือ 100 ค่า 100 จะถูกแทนที่ใน %d ระหว่างข้อความ กรณีที่ ค่าของตัวเลขที่ส่งเข้ามาเป็นค่าทศนิยม ค่าดังกล่าวจะถูกปัดเศษให้เป็นจำนวนเต็มที่ใกล้เคียงที่สุด เช่น ถ้าส่งค่าเป็น 100.2 ผลลัพธ์จะแสดงเป็น 100 สำหรับตัวกำหนดชนิดการแสดงผล มีรายละเอียดดังตารางที่ 2.1

บรรทัดที่ 3 สิ้นสุดสคริปต์ PHP

ตารางที่ 2.1 แสดงตัวกำหนดชนิดการแสดงผลที่ใช้ร่วมกับคำสั่ง printf

ตัวกำหนดชนิด	ความหมาย
%b	เป็นชนิดตัวเลข แสดงผลเป็นเลขไบนารี (a binary number)
%c	เป็นชนิดตัวเลข แสดงผลเป็นตัวอักษร ASCII
%d	เป็นชนิดเลขจำนวนเต็มบวกและลบ แสดงผลเป็นตัวเลขฐานสิบ
%f	เป็นชนิดเลขจำนวนจริง แสดงผลเป็นตัวเลขฐานสิบและทศนิยม
%o	เป็นชนิดเลขจำนวนเต็ม แสดงผลเป็นตัวเลขฐานแปด
%s	เป็นชนิดข้อความ แสดงผลเป็นข้อความ
%u	เป็นชนิดเลขจำนวนเต็มบวก แสดงผลเป็นตัวเลขฐานสิบ
%x	เป็นชนิดตัวเลข แสดงผลเป็นเลขฐานสิบหก (อักษรพิมพ์เล็ก)
%X	เป็นชนิดตัวเลข แสดงผลเป็นเลขฐานสิบหก (อักษรพิมพ์ใหญ่)

ดังนั้นหากต้องการที่จะส่งผ่านข้อมูล 2 ค่า สามารถทำได้โดยระบุตัวกำหนดชนิด 2 ตำแหน่ง โดยค่าที่ถูกส่งจะเรียงตามลำดับก่อนหลัง ดังตัวอย่างที่ 2.13

ตัวอย่างที่ 2.13 ตัวอย่างการใช้คำสั่ง printf โดยระบุตัวกำหนดชนิดมากกว่า 1 ชนิด

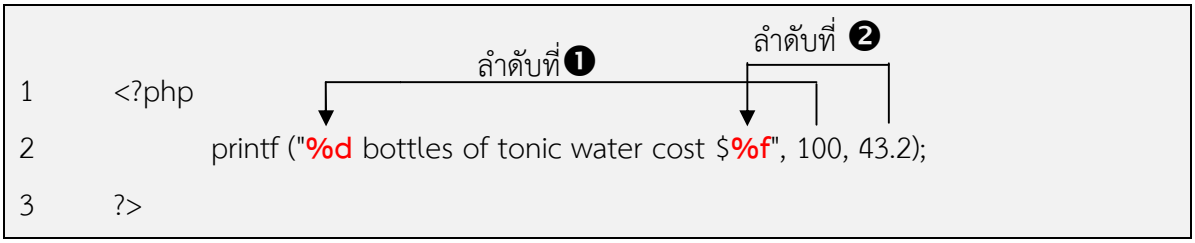

ผลลัพธ์

```
100 bottles of tonic water cost $43.200000
```

หากต้องการกำหนดจำนวนของการแสดงผลจำนวนเลขทศนิยม สามารถกำหนดได้โดยระบุตัวเลขไว้ก่อนหน้าตัวกำหนดชนิด เช่น หากต้องการกำหนดรูปแบบให้แสดงจำนวนเลขทศนิยมจำนวน 2 หลัก จำเป็นต้องใช้ตัวกำหนดชนิด %f เนื่องจากเป็นเลขจำนวนจริงพร้อมระบุจำนวนเลขที่ต้องการ ดังนี้

ตัวอย่างที่ 2.14 ตัวอย่างการใช้คำสั่ง printf เพื่อการแสดงผลจำนวนเลขทศนิยม

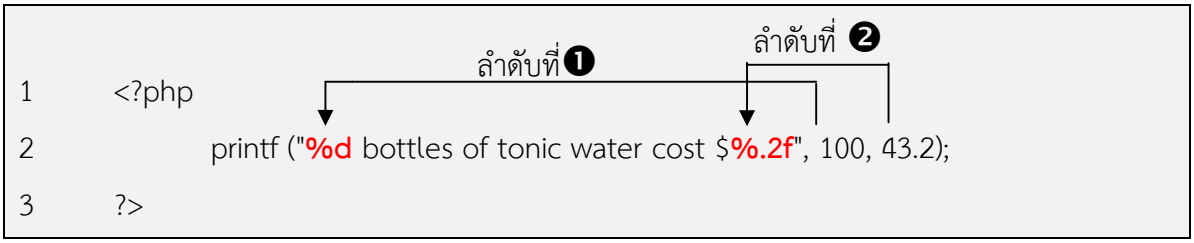


```
1    <?php
2        printf ("%d bottles of tonic water cost $%.2f", 100, 43.2);
3    ?>
```

ผลลัพธ์

```
100 bottles of tonic water cost $43.20
```

จากตัวอย่างที่ 2.13 และ 2.14 แสดงตัวอย่างการใช้คำสั่ง printf อธิบายดังนี้

บรรทัดที่ 1 เริ่มต้นสคริปต์ PHP

บรรทัดที่ 2 แสดงผลลัพธ์ในรูปแบบข้อความด้วยคำสั่ง printf ในตัวอย่างมีการกำหนดรูปแบบการแสดงผลตำแหน่งที่ 1 ด้วย %d คำสั่งจะส่งค่าข้อมูลมาให้ตำแหน่ง %d ด้วยค่า 100 แล้วตามด้วยข้อความ bottles of tonic water cost $ และตำแหน่งที่ 2 กำหนดรูปแบบด้วย %f (ทั้ง 2 ตัวอย่างต่างกันที่ ตัวอย่างที่ 2.14 ไม่ได้ระบุจำนวนหลักทศนิยม) คำสั่งจะส่งค่าข้อมูลมาให้ตำแหน่ง %f หรือ %.2f ด้วยค่า 43.2

บรรทัดที่ 3 สิ้นสุดสคริปต์ PHP

2.3.4 คำสั่ง sprintf

คำสั่ง sprintf เป็นคำสั่งที่ทำหน้าที่เหมือนคำสั่ง printf ข้อแตกต่าง คือ sprintf ใช้สำหรับส่งค่ากลับเป็นข้อความหรือเป็นการนำข้อความมาต่อให้เป็นประโยคเดียวกันแล้วกำหนดค่าให้กับตัวแปร เพื่อประโยชน์การทำงานตามเหมาะสม ไม่มีการแสดงผลออกไปยังเว็บบราวเซอร์ ลักษณะการใช้งานเหมือน printf ดังนั้นจะใช้ ตัวกำหนดชนิด เหมือนกัน ตามตารางที่ 2.1 มีรูปแบบและตัวอย่างการใช้งานดังนี้

รูปแบบ

```
string sprintf ( string $format [, mixed $args [, mixed $... ]] )
```

ตัวอย่างที่ 2.15 การใช้คำสั่ง sprintf สำหรับส่งค่ากลับเป็นข้อความให้เป็นประโยคเดียวกัน

```
1    <?php
2        $text = sprintf ("%d bottles of tonic water cost $%.2f", 100, 43.2);
3        echo $text;
4    ?>
```

ผลลัพธ์

```
100 bottles of tonic water cost $43.20
```

จากตัวอย่างที่ 2.15 แสดงตัวอย่างการใช้คำสั่ง sprintf อธิบายดังนี้

บรรทัดที่ 1 เริ่มต้นสคริปต์ PHP

บรรทัดที่ 2 กำหนดค่าให้กับตัวแปร $text มีค่าเท่ากับ 100 bottles of tonic water cost $ 43.20 โดย 100 ถูกส่งมาให้กับตำแหน่ง %d และ 43.20 ถูกส่งมาให้กับตำแหน่ง %.2f

บรรทัดที่ 3 แสดงผลค่าข้อมูลตัวแปร $text

บรรทัดที่ 4 สิ้นสุดสคริปต์ PHP

2.4 ชนิดข้อมูลที่รองรับในภาษา PHP

ในภาษา PHP มีข้อมูลอยู่หลายชนิด ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลชนิดบูลีน (Boolean) เลขจำนวนเต็ม (Integer) เลขจำนวนจริง (Float) ข้อความ (String) และอาร์เรย์ (Array) เพื่อทำความเข้าใจและสามารถนำไปใช้ร่วมกับการกำหนดตัวแปรในหัวข้อต่อๆ ไป ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.4.1 ชนิดข้อมูลพื้นฐาน (Scalar Data Types)

ชนิดข้อมูลพื้นฐาน เป็นชนิดข้อมูลที่กำหนดให้ตัวแปรหนึ่งๆ เก็บข้อมูลได้เพียงค่าเดียว ชนิดของข้อมูลที่จัดอยู่ในกลุ่มนี้ประกอบด้วย บูลีน เลขจำนวนเต็ม เลขจำนวนจริง และข้อความ มีรายละเอียด ดังนี้

1) ข้อมูลชนิดบูลีน

ข้อมูลชนิดบูลีนเป็นชื่อหลังของ George Boole (1815-1864) นักคณิตศาสตร์ที่ได้รับการยกย่องให้เป็นหนึ่งในผู้ก่อตั้งทฤษฎีข้อมูลตัวแปรบูลีน เป็นตัวแทนของความจริงที่สนับสนุนเพียงสองค่าเท่านั้น คือ true (จริง) และ false (เท็จ) หรือสามารถใช้เลขศูนย์แทน false และค่าใดๆ ที่ไม่ใช่ศูนย์แทนค่าของ true ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 2.16 การกำหนดค่าตัวแปรชนิดบูลีน

```
1    <?php
2        $alive = false;
3        $alive = true;
4        $alive = 1;
5        $alive = 0;
6    ?>
```

จากตัวอย่างที่ 2.16 แสดงตัวอย่างการกำหนดค่าตัวแปรชนิดบูลีน อธิบายดังนี้

บรรทัดที่ 1 เริ่มต้นสคริปต์ PHP

บรรทัดที่ 2 กำหนดค่าให้กับตัวแปร $alive มีค่าเป็น false (มีค่าเป็นเท็จ)

บรรทัดที่ 3 กำหนดค่าให้กับตัวแปร $alive มีค่าเป็น true (มีค่าเป็นจริง)

บรรทัดที่ 4 กำหนดค่าให้กับตัวแปร $alive มีค่าเป็น 1 (มีค่าเป็นจริง)

บรรทัดที่ 5 กำหนดค่าให้กับตัวแปร $alive มีค่าเป็น 0 (มีค่าเป็นเท็จ)

บรรทัดที่ 6 สิ้นสุดสคริปต์ PHP

นอกจากการกำหนดตัวแปรเป็นชนิดบูลีนแล้ว การได้มาของข้อมูลชนิดบูลีนยังได้มาจากการเปรียบเทียบทางตรรกะ เพื่อตัดสินใจดำเนินการร่วมกับโครงสร้างควบคุมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น หากผลลัพธ์ออกมาเป็น true ก็จะทำงานต่อ แต่ถ้าออกมาเป็น false ก็จะหยุดทำงาน เป็นต้น

2) ข้อมูลชนิดเลขจำนวนเต็ม

ข้อมูลชนิดเลขจำนวนเต็มเป็นตัวแทนของจำนวนเต็มใดๆ ที่ไม่ประกอบด้วยส่วนที่เป็นเศษส่วน ภาษา PHP สนับสนุนค่าจำนวนเต็มแสดงในเลขฐาน 10 (Decimal) เลขฐาน 8 (Octal) และเลขฐาน 16 (Hexadecimal) ตัวอย่าง ดังนี้

ตัวอย่างที่ 2.17 ตัวอย่างข้อมูลชนิดเลขจำนวนเต็ม

```
42      // เลขฐาน 10
0755    // เลขฐาน 8
0xC4E   // เลขฐาน 16
```

ขนาดสูงสุดของข้อมูลชนิดเลขจำนวนเต็มสูงสุดที่รองรับ ขึ้นอยู่กับระบบปฏิบัติการที่ใช้ สำหรับ PHP 5 และเวอร์ชันก่อนหน้านี้ จะเป็น 32 bit จะมีขนาดสูงสุดของเลขเต็มบวกและเต็มลบเท่ากับ 2^{31} สำหรับ PHP 6 จะสนับสนุนค่าสูงสุดของเลขเต็มบวกและเต็มลบเท่ากับ 2^{63}

3) ข้อมูลชนิดเลขจำนวนจริง

ข้อมูลชนิดเลขจำนวนจริงหรือเรียกว่าเลขที่มีทศนิยม ช่วยให้สามารถระบุตัวเลขที่มีรายละเอียดที่แท้จริงของเลข เช่น ใช้แทนค่าทางการเงิน น้ำหนัก ระยะทาง และพื้นที่ทั้งหมด เป็นต้น มีตัวอย่าง ดังนี้

ตัวอย่างที่ 2.18 แสดงตัวอย่างข้อมูลชนิดเลขจำนวนจริง

```
4.5678
4.0
8.7e4
1.23E+11
```

4) ข้อมูลชนิดข้อความ

ข้อมูลชนิดข้อความ คือ ข้อมูลที่เป็นอักษร อาจจะเป็นภาษาอังกฤษ ไทย อื่นๆ ก็ได้ แต่เนื่องจากข้อความมีความยาวเท่าไหร่ก็ได้ และไม่จำเป็นต้องเขียนอักษรทุกตัวติดกันไปจนจบข้อความ เหมือนกับการเขียนตัวเลข จึงทำให้โปรแกรมไม่สามารถตัดสินใจได้ว่า ข้อความนั้นเริ่มต้นและสิ้นสุดที่ใด ดังนั้นการกำหนดข้อมูลที่เป็นข้อความ ต้องกำหนดจุดเริ่มต้นและสิ้นสุดเสมอ ด้วยเครื่องหมาย Double Quotes ("...") หรือ Single Quotes ('... ') เช่น "Hello, world" หรือ 'Welcome to Thailand' เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม การใช้เครื่องหมาย Quotes ทั้งสองแบบจะมีข้อแตกต่างกันในบางกรณี ซึ่งจะได้กล่าวถึงในลำดับต่อไป

ตัวอย่างที่ 2.19 แสดงตัวอย่างข้อมูลชนิดข้อความ

```
"PHP is a great language"
"Suratthani-Rajabhat-University"
'*9subway\n'
```

นอกจากนี้ยังสามารถเลือกอักษรบางตัวจากข้อความทั้งหมดได้ โดยใช้อาร์เรย์ ดังนี้

ตัวอย่างที่ 2.20 ตัวอย่างการเลือกอักษรบางตัวจากข้อความทั้งหมด

```
1   <?php
2       $name = "PARINYA";
3       $parser = $name[2];
4       echo $parser;
5   ?>
```

ผลลัพธ์

```
R
```

จากตัวอย่างที่ 2.20 ตัวอย่างการเลือกอักษรบางตัวจากข้อความทั้งหมด อธิบายดังนี้

บรรทัดที่ 1 เริ่มต้นสคริปต์ PHP

บรรทัดที่ 2 กำหนดค่าให้กับตัวแปร $name มีค่าเท่ากับ PARINYA

บรรทัดที่ 3 กำหนดค่าให้กับตัวแปร $parser มีค่าเท่ากับอักษรจากข้อความที่อยู่ในตัวแปร $name ตำแหน่งอักษรที่ 2 เมื่อ $name มีรูปแบบการเก็บสายอักษร คือ P[0] A[1] R[2] I[3] N[4] Y[5] และ A[6] ดังนั้น เมื่อกำหนดให้ $parser=$name[2] จึงหมายความว่า กำหนดค่าให้ตัวแปร $parser มีค่าเท่ากับ R นั่นเอง (วิธีการเรียงลำดับเริ่มจากซ้ายมือ เริ่มต้นด้วยลำดับเลข 0)

บรรทัดที่ 4 แสดงค่าตัวแปร $parser คือ R

บรรทัดที่ 5 สิ้นสุดสคริปต์ PHP

2.4.2 ชนิดข้อมูลแบบชุด (Compound Data Types)

ชนิดข้อมูลแบบชุด เป็นการรวมชุดของรายการที่คล้ายกันไว้ด้วยกัน อาจเป็นตัวแปรชื่อเดียวกันเป็นข้อมูลชนิดเดียวกันเพื่อใช้ในการอ้างอิงถึงกลุ่มข้อมูลชนิดเดียวกัน มีรายละเอียด ดังนี้

1) ชนิดข้อมูลอาร์เรย์ (Array Data Types)

อาร์เรย์จะมีประโยชน์ในการรวมชุดของรายการที่คล้ายกันรวมกันไว้ด้วยกัน เพื่อใช้สำหรับการอ้างอิงถึงข้อมูลอะไรบางอย่างเฉพาะเจาะจง โครงสร้างข้อมูลที่เรียกว่าอาร์เรย์ ที่ถูกกำหนดอย่างมีรูปแบบเป็นกลุ่มเดียวกัน มีดัชนีเพื่อใช้เข้าถึงหรืออ้างถึงสมาชิกข้อมูลในลำดับต่างๆ การอ้างถึงสมาชิกหนึ่งๆ ในอาร์เรย์จะต้องใช้ดัชนีหรือคีย์ของอาร์เรย์ในการชี้ตำแหน่ง อ้างอิงค่าที่สอดคล้องกัน และแต่ละข้อมูลในสมาชิกสามารถที่จะอ้างอิงด้วยตัวเลขที่เรียบง่ายไปยังตำแหน่งของค่าในชุดหรืออาจมีบางส่วนสัมพันธ์โดยตรงกับค่า

ตัวอย่างที่ 2.21 ตัวอย่างการกำหนดค่าสมาชิกให้กับตัวแปรชนิดอาร์เรย์โดยใช้ดัชนีอาร์เรย์

```
<?php
    $countries [0] = "Thailand";
    $countries [1] = "Myanmar";
        ...
    $countries [50] = "Cambodia";
?>
```

นอกจากนี้ยังสามารถสร้างดัชนีความสัมพันธ์เพื่อเชื่อมโยงข้อมูล เช่น สร้างความสัมพันธ์ของอาร์เรย์ไปยังเมืองหลวงของประเทศต่างๆ แทนที่จะใช้ดัชนีที่เป็นตัวเลข โดยใช้ชื่อของประเทศแทนดัชนีลักษณะเช่นนี้จะเรียกว่าคีย์อาร์เรย์สำหรับสร้างความเชื่อมโยงแทน ดังนี้

ตัวอย่างที่ 2.22 แสดงตัวอย่างการกำหนดค่าสมาชิกให้กับตัวแปรชนิดอาร์เรย์โดยใช้คีย์อาร์เรย์

```
<?php
    $capital ["Thailand"] = "Bangkok";
    $capital ["Myanmar"] = "Naypyidaw";
        ...
    $capital ["Cambodia"] = "Phnom Penh";
?>
```

2) ชนิดข้อมูลวัตถุ (Object Data Types)

ชนิดข้อมูลวัตถุ ที่สนับสนุนในภาษา PHP มีแนวคิดมาจากกระบวนทัศน์ในการเขียนโปรแกรมเชิงวัตถุ แตกต่างจากชนิดข้อมูลอื่นๆ ในภาษา PHP วัตถุจะต้องประกาศอย่างชัดเจน การประกาศลักษณะของวัตถุ และลักษณะการทำงานนี้จะเกิดขึ้นภายในสิ่งที่เรียกว่า "คลาส" มีตัวอย่าง ดังนี้

ตัวอย่างที่ 2.23 แสดงตัวอย่างการเขียนโปรแกรมเชิงวัตถุด้วยภาษา PHP

```
1  <?php
2      class Appliance {
3          private $_power;
4          function setPower ($status) {
5              $this->_power = $status;      // การเรียกใช้เมธอดภายในคลาสเดียวกัน
6          }
7      }
8      $blender = new Appliance;             // การกำหนดให้ $blender ให้สามารถ
9                                            // เรียกใช้เมธอดของคลาส Appliance
10 ?>
```

2.5 การแปลงชนิดข้อมูล

การแปลงชนิดข้อมูลหนึ่งไปเป็นชนิดข้อมูลอื่นๆ ได้นั้น จำเป็นต้องรู้ถึงชนิดของข้อมูลที่จะแปลงไป การแปลงค่าชนิดข้อมูลสามารถทำได้โดยการวางชนิดที่ต้องการแปลงไว้ในด้านหน้าตัวแปรที่จะทำการแปลง สำหรับรายละเอียดชนิดของตัวแปลง แสดงในตารางที่ 2.2 มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2.2 ตัวดำเนินการแปลงชนิดของข้อมูล

Cast Operators	Conversion	ความหมาย
(array)	Array	กำหนดให้เป็นข้อมูลชนิดอาร์เรย์
(bool) or (boolean)	Boolean	กำหนดให้เป็นข้อมูลชนิดบูลีน
(int) or (integer)	Integer	กำหนดให้เป็นข้อมูลชนิดเลขจำนวนเต็ม
(int64) 64-bit	integer	กำหนดให้เป็นข้อมูลชนิดเลขจำนวนเต็ม 64 บิต
(object)	Object	กำหนดให้เป็นข้อมูลชนิดวัตถุ
(real) or (double) or (float)	Float	กำหนดให้เป็นข้อมูลชนิดเลขจำนวนจริง
(string)	String	กำหนดให้เป็นข้อมูลชนิดข้อความ

ตัวอย่างที่ 2.24 การแปลงเลขจำนวนเต็มเป็นเลขจำนวนจริง

```
1    <?php
2        $score=(double)13;
3        printf("Data Type is: %s = %.2f", gettype($score), $score);
4    ?>
```

ผลลัพธ์

```
Data Type is: double = 13.00
```

จากตัวอย่างที่ 2.24 การแปลงเลขจำนวนเต็มเป็นเลขจำนวนจริง อธิบายดังนี้

บรรทัดที่ 1 เริ่มต้นสคริปต์ PHP

บรรทัดที่ 2 กำหนดชนิดให้กับตัวแปร $score เป็นชนิดเลขจำนวนจริง และกำหนดค่าให้มีค่าเท่ากับค่าที่ได้มาจากการแปลงเลขจำนวนเต็มเป็นเลขจำนวนจริง ด้วย (double)13

บรรทัดที่ 3 ใช้คำสั่ง printf เพื่อแสดงผลข้อมูลจึงได้ผลลัพธ์ตามตัวอย่าง (เมื่อฟังก์ชัน gettype ใช้สำหรับดูชนิดของข้อมูลว่าเป็นชนิดอะไร ผลของฟังก์ชันจะส่งผลกลับเป็นข้อมูลชนิดข้อความ ดังนั้นภายในคำสั่ง printf จึงต้องกำหนดรูปแบบการแสดงผลด้วย %s)

บรรทัดที่ 4 สิ้นสุดสคริปต์ PHP

ตัวอย่างการแปลงค่าข้อมูลชนิดเลขจำนวนจริง เป็นเลขจำนวนเต็ม ในกรณีที่ค่าของข้อมูลมีเลขทศนิยม เลขทศนิยมที่อยู่ด้านหลังจะถูกปัดทิ้ง ตัวอย่างดังนี้

ตัวอย่างที่ 2.25 การแปลงค่าข้อมูลชนิดเลขจำนวนจริงเป็นเลขจำนวนเต็ม

```
1    <?php
2        $score=(int)13.99;
3        printf("Data Type is: %s = %d", gettype($score), $score);
4    ?>
```

ผลลัพธ์

```
Data Type is: integer = 13
```

จากตัวอย่างที่ 2.25 การแปลงค่าข้อมูลชนิดเลขจำนวนจริงเป็นเลขจำนวนเต็ม อธิบายดังนี้

บรรทัดที่ 1 เริ่มต้นสคริปต์ PHP

บรรทัดที่ 2 กำหนดชนิดให้กับตัวแปร $score เป็นชนิดเลขจำนวนเต็ม และกำหนดค่าให้เท่ากับค่าที่ได้มาจากการแปลงเลขจำนวนจริงเป็นเลขจำนวนเต็ม ด้วย (int)13.99

บรรทัดที่ 3 ใช้คำสั่ง printf เพื่อแสดงผลข้อมูลจึงได้ผลลัพธ์ตามตัวอย่าง โดยเลขทศนิยมที่อยู่ด้านหลังจะถูกปัดทิ้งทั้งหมด

บรรทัดที่ 4 สิ้นสุดสคริปต์ PHP

ตัวอย่างที่ 2.26 การแปลงค่าข้อมูลชนิดข้อความไปเป็นชนิดเลขจำนวนเต็ม

```
1    <?php
2        $score = (int)"This is a text of 2015";
3        printf("Data Type is: %s = %d",gettype($score),$score);
4    ?>
```

ผลลัพธ์

```
Data Type is: integer = 0
```

จากตัวอย่างที่ 2.26 การแปลงค่าข้อมูลชนิดข้อความไปเป็นชนิดเลขจำนวนเต็ม อธิบายดังนี้

บรรทัดที่ 1 เริ่มต้นสคริปต์ PHP

บรรทัดที่ 2 กำหนดชนิดให้กับตัวแปร $score เป็นชนิดเลขจำนวนเต็ม และกำหนดค่าให้มีเท่ากับค่าที่ได้มาจากการแปลงข้อความเป็นเลขจำนวนเต็ม ด้วย (int)"This is a text of 2015"

บรรทัดที่ 3 ใช้คำสั่ง printf เพื่อแสดงผลข้อมูลจึงได้ผลลัพธ์ตามตัวอย่าง จะเห็นได้ว่าข้อมูลชนิดข้อความเมื่อถูกแปลงข้อมูลเป็นชนิดตัวเลข ไม่ว่าจะเป็นเลขจำนวนเต็มหรือเลขจำนวนจริง ค่าของตัวแปรจะมีค่าเป็น 0 ดังนั้นควรระวัง เมื่อมีการแปลงข้อมูลลักษณะเช่นนี้

บรรทัดที่ 4 สิ้นสุดสคริปต์ PHP

ตัวอย่างที่ 2.27 การแปลงค่าข้อมูลปกติเป็นข้อมูลชนิดอาร์เรย์

```
1    <?php
2        $name = "Suratthani Rajabhat University";
3        $arrayname = (array)$name;
4        printf("Data Type is: %s = %s", gettype($arrayname), $arrayname[0]);
5    ?>
```

ผลลัพธ์

```
Data Type is: array = Suratthani Rajabhat University
```

จากตัวอย่างที่ 2.27 การแปลงค่าข้อมูลปกติเป็นข้อมูลชนิดอาร์เรย์ อธิบายดังนี้

บรรทัดที่ 1 เริ่มต้นสคริปต์ PHP

บรรทัดที่ 2 กำหนดให้ตัวแปร $name มีค่าเป็นข้อความคำว่า "Suratthani Rajabhat University"

บรรทัดที่ 3 กำหนดชนิดให้กับตัวแปร $arrayname เป็นชนิดอาร์เรย์ และกำหนดค่าให้กับดัชนีอาร์เรย์ลำดับที่ 0 มีค่าเท่ากับค่าที่อยู่ในตัวแปร $name

บรรทัดที่ 4 ใช้คำสั่ง printf เพื่อแสดงผลข้อมูลจึงได้ผลลัพธ์ตามตัวอย่าง

บรรทัดที่ 5 สิ้นสุดสคริปต์ PHP

ตัวอย่างที่ 2.28 การแปลงค่าข้อมูลปกติเป็นข้อมูลชนิดวัตถุ

```
1    <?php
2        $name = "Suratthani Rajabhat University";
3        $obj = (object) $name;
4        printf("Data Type is: %s = %s", gettype($obj), $obj -> scalar);
5    ?>
```

ผลลัพธ์

```
Data Type is: object = Suratthani Rajabhat University
```

จากตัวอย่างที่ 2.28 การแปลงค่าข้อมูลปกติเป็นข้อมูลชนิดวัตถุ อธิบายดังนี้

บรรทัดที่ 1 เริ่มต้นสคริปต์ PHP

บรรทัดที่ 2 กำหนดให้ตัวแปร $name มีค่าเป็นข้อความคำว่า "Suratthani Rajabhat University"

บรรทัดที่ 3 กำหนดชนิดให้กับตัวแปร $obj เป็นชนิดวัตถุ และกำหนดค่าให้เท่ากับค่าที่อยู่ในตัวแปร $name

บรรทัดที่ 4 ใช้คำสั่ง printf แสดงค่าของตัวแปรวัตถุด้วยรูปแบบ $obj -> scalar เพื่อแสดงผลค่าข้อมูลจึงได้ผลลัพธ์ตามตัวอย่าง

บรรทัดที่ 5 สิ้นสุดสคริปต์ PHP

2.6 การปรับเปลี่ยนชนิดข้อมูลแบบอัตโนมัติ

ภาษา PHP ถูกออกแบบมาให้มีความยืดหยุ่นสูง สามารถปรับเปลี่ยนค่าตัวแปรได้หลากหลายและทันท่วงทีแบบอัตโนมัติ หรือสามารถปรับเปลี่ยนชนิดของตัวแปรแบบอัตโนมัติ โดยระบบจะทำการพิจารณาความเหมาะสมกับสถานการณ์ที่มีการอ้างอิงตัวแปร มีตัวอย่างดังนี้

ตัวอย่างที่ 2.29 การปรับเปลี่ยนชนิดข้อมูลแบบอัตโนมัติ แบบที่ 1

```
1   <?php
2       $total=5;
3       $count="15";
4       printf("Data Type of total variable is : %s<br>", gettype($total));
5       printf("Data Type of count variable is : %s<br>", gettype($count));
6       printf("%d + %d ", $total, $count);
7       $total=$total+$count;
8       printf(" = %d", $total);
9   ?>
```

ผลลัพธ์

```
Data Type of total variable is : integer
Data Type of count variable is : string
5 + 15 = 20
```

จากตัวอย่างที่ 2.29 การปรับเปลี่ยนชนิดข้อมูลแบบอัตโนมัติ แบบที่ 1 อธิบายดังนี้

บรรทัดที่ 1 เริ่มต้นสคริปต์ PHP

บรรทัดที่ 2 กำหนดค่าให้กับตัวแปร $total มีค่าเท่ากับ 5 (เลขจำนวนเต็ม)

บรรทัดที่ 3 กำหนดค่าให้กับตัวแปร $count มีค่าเท่ากับ 15 (ข้อความ)

บรรทัดที่ 4 และ 5 แสดงผลชนิดของตัวแปรแต่ละตัว โดยใช้ฟังก์ชัน gettype( )

บรรทัดที่ 6 แสดงค่าตัวแปร $total + $count ผลลัพธ์ที่ได้ คือ 5 + 15

บรรทัดที่ 7 กำหนดค่าใหม่ให้กับตัวแปร $total มีค่าเท่ากับผลรวมของตัวแปร $total+$count คือ มีค่าเท่ากับ 20 (ลักษณะดังกล่าวจึงถือได้ว่าเป็นการปรับเปลี่ยนชนิดข้อมูลแบบอัตโนมัติ ภาษาอื่นๆ จะไม่สามารถนำเอาเลขจำนวนเต็มมาบวกกับข้อความได้)

บรรทัดที่ 8 แสดงเครื่องหมายเท่ากับและค่าตัวแปร $total คือ =20

บรรทัดที่ 9 สิ้นสุดสคริปต์ PHP

ตัวอย่างที่ 2.30 การปรับเปลี่ยนชนิดข้อมูลแบบอัตโนมัติ แบบที่ 2

```
1   <?php
2       $total = "45 fire engines";
```

```
3           $incoming = 10;
4           $total = $incoming + $total;
5           printf("%d ", $total);
6       ?>
```

ผลลัพธ์

```
55
```

จากตัวอย่างที่ 2.30 การปรับเปลี่ยนชนิดข้อมูลแบบอัตโนมัติ แบบที่ 2 อธิบายดังนี้

บรรทัดที่ 1 เริ่มต้นสคริปต์ PHP

บรรทัดที่ 2 กำหนดให้ตัวแปร $total มีค่าเป็นชนิดข้อความ และกำหนดให้มีค่าเท่ากับ "45 fire engines"

บรรทัดที่ 3 กำหนดให้ตัวแปร $incoming เป็นชนิดเลขจำนวนเต็ม และกำหนดให้มีค่าเท่ากับ 10

บรรทัดที่ 4 กำหนดให้ตัวแปร $total เดิมเป็นชนิดข้อความ เมื่อกำหนดให้มีค่าเท่ากับผลบวกของตัวมันเองบวกด้วยค่าในตัวแปร $incoming โดยระบบจะตรวจสอบว่าข้อความที่อยู่ในตัวแปร $total ขึ้นต้นด้วยตัวเลขหรือไม่ หากมีระบบจะเลือกค่าตัวเลขในช่วงต้นแล้วตัดข้อมูลที่เป็นข้อความออกทั้งหมดแล้วนำไปบวกกับค่าในตัวแปร $incoming โดยสรุปกล่าวคือ จากสมการ $total = $incoming + $total จะเป็นการกำหนดให้ตัวแปร $total มีค่าเท่ากับ 45+10 ผลลัพธ์ที่ได้จึงมีค่าเท่ากับ 55

บรรทัดที่ 5 แสดงผลค่าตัวแปร $total

บรรทัดที่ 6 สิ้นสุดสคริปต์ PHP

2.7 ฟังก์ชันที่เกี่ยวข้องกับชนิดข้อมูล

ฟังก์ชันที่เกี่ยวข้องกับชนิดข้อมูล (Type-Related Functions) มีรายละเอียด ดังนี้

2.7.1 ฟังก์ชันเรียกดูชนิดของข้อมูล (Retrieving Types Functions)

ฟังก์ชัน gettype ( ) เป็นฟังก์ชันที่ใช้สำหรับเรียกดูชนิดของข้อมูล โดยการส่งผลกลับเป็นชนิดของข้อมูลในตัวแปร ค่าที่ส่งกลับมีทั้งหมด 9 ค่า ประกอบด้วย boolean, integer, double หรือ float, string, array, object, resource, NULL และ unknown type รูปแบบการใช้งาน ดังนี้

รูปแบบ

```
string gettype ( mixed $var )
```

เมื่อ $var หมายถึง ตัวแปรที่ต้องการตรวจสอบชนิด

ตัวอย่างที่ 2.31 การใช้ฟังก์ชัน gettype ( ) เรียกดูชนิดของข้อมูล

```
1       <?php
2           $name="Suratthani Rajabhat University";
3           printf("Data Type is: %s ", gettype($name));
4       ?>
```

ผลลัพธ์

```
Data Type is: string
```

จากตัวอย่างที่ 2.31 การใช้ฟังก์ชัน gettype ( ) เรียกดูชนิดของข้อมูล อธิบายดังนี้

บรรทัดที่ 1 เริ่มต้นสคริปต์ PHP

บรรทัดที่ 2 กำหนดให้ตัวแปร $name มีค่าเท่ากับ Suratthani Rajabhat University

บรรทัดที่ 3 แสดงผลชนิดของตัวแปร $name ด้วยใช้ฟังก์ชัน gettype( ) สำหรับเรียกดูชนิดของข้อมูลที่อยู่ในตัวแปร

บรรทัดที่ 4 สิ้นสุดสคริปต์ PHP

2.7.2 ฟังก์ชันแปลงชนิดข้อมูล (Converting Types Functions)

ฟังก์ชัน settype ( ) เป็นฟังก์ชันสำหรับแปลงตัวแปรตามที่ระบุให้เป็นชนิดอื่นๆ ตามต้องการ ชนิดของข้อมูลที่สามารถแปลงได้นั้น มี 7 ชนิด ประกอบด้วย array, boolean, float, integer, null, object และ string นอกจากนี้ถ้าหากการแปลงชนิดข้อมูลประสบความสำเร็จ ฟังก์ชัน settype ( ) จะมีการส่งค่ากลับผลลัพธ์จะมีค่าเป็น TRUE หากไม่สำเร็จจะส่งค่ากลับเป็น FALSE รูปแบบการใช้งาน ดังนี้

รูปแบบ

```
bool settype ( mixed &$var , string $type )
```

เมื่อ $var หมายถึง ตัวแปรที่ต้องการแปลงชนิด

$type หมายถึง ชนิดที่ต้องการแปลง มีรายละเอียดดังนี้

"boolean"	คือ	บูลีน
"integer"	คือ	เลขจำนวนเต็ม
"float"	คือ	เลขจำนวนจริง
"string"	คือ	ข้อความ
"array"	คือ	อาร์เรย์
"object"	คือ	ออบเจ็กต์
"null"	คือ	ค่าว่างหรือไม่กำหนดชนิดใดๆ

ตัวอย่างที่ 2.32 การใช้ฟังก์ชัน settype ( ) เพื่อแปลงหรือกำหนดชนิดข้อมูล

```
1   <?php
2       $foo = "5bar";              // เป็นชนิด string
3       $bar = true;                // เป็นชนิด boolean
4       settype ($foo, "integer");  // ผลลัพธ์ $foo จะมีค่าเท่ากับ 5 และเป็นชนิด integer
5       settype ($bar, "string");   // ผลลัพธ์ $bar จะมีค่าเท่ากับ "1" และเป็นชนิด string
6   ?>
```

จากตัวอย่างที่ 2.32 การใช้ฟังก์ชัน settype ( ) เพื่อแปลงหรือกำหนดชนิดข้อมูล อธิบายดังนี้

บรรทัดที่ 1 เริ่มต้นสคริปต์ PHP

บรรทัดที่ 2 กำหนดให้ตัวแปร $foo มีค่าเท่ากับ "5bar" โดยปริยายข้อมูลลักษณะเช่นนี้คือข้อมูลชนิดข้อความ

บรรทัดที่ 3 กำหนดให้ตัวแปร $bar มีค่าเท่ากับ true โดยปริยายข้อมูลลักษณะเช่นนี้คือข้อมูลชนิดตรรกะหรือบูลีน

บรรทัดที่ 4 ใช้ฟังก์ชัน settype เพื่อกำหนดให้ตัวแปร $foo แปลงเป็นข้อมูลชนิดเลขจำนวนเต็ม ฟังก์ชันจะพิจารณาว่าค่าภายในขึ้นต้นด้วยตัวเลขหรือไม่ เช่น จากตัวอย่างค่าภายในประกอบด้วยเลข 5 แล้วตามด้วยข้อความ ฟังก์ชันจะตัดเลือกเฉพาะตัวเลขแล้วลบ ข้อความทิ้งไป ดังนั้นค่าใหม่ที่กำหนดให้ตัวแปร $foo จึงเป็นชนิดเลขจำนวนเต็มและมีค่าเท่ากับ 5

บรรทัดที่ 5 ใช้ฟังก์ชัน settype เพื่อกำหนดให้ตัวแปร $bar เป็นชนิดข้อความ จากเดิมเป็นชนิดตรรกะหรือบูลีน ดังนั้นเมื่อเปลี่ยนแปลงชนิดใหม่ค่าภายในตัวแปรจะเปลี่ยนเป็น 1 หากก่อนหน้าค่าภายใน ตัวแปรเป็นชนิด false เมื่อปรับเปลี่ยนเป็นชนิดข้อความจะกลายเป็น 0

บรรทัดที่ 6 สิ้นสุดสคริปต์ PHP

2.7.3 ฟังก์ชันตรวจสอบชนิดของข้อมูล (Type Identifier Functions)

ฟังก์ชันที่ใช้สำหรับตรวจสอบชนิดของข้อมูล ประกอบด้วย

ตารางที่ 2.3 ฟังก์ชันที่ใช้สำหรับตรวจสอบชนิดของข้อมูล

ชื่อฟังก์ชัน	หน้าที่
is_array ( )	ตรวจสอบชนิดของข้อมูลว่าเป็นชนิดอาร์เรย์จริงหรือไม่
is_bool ( )	ตรวจสอบชนิดของข้อมูลว่าเป็นชนิดตรรกะหรือบูลีนจริงหรือไม่
is_float ( ) หรือ is_real	ตรวจสอบชนิดของข้อมูลว่าเป็นชนิดเลขจำนวนจริงจริงหรือไม่
is_integer ( ) หรือ is_int ( )	ตรวจสอบชนิดของข้อมูลว่าเป็นชนิดเลขจำนวนเต็มจริงหรือไม่
is_null ( )	ตรวจสอบชนิดของข้อมูลว่าเป็นค่าว่างจริงหรือไม่
is_numeric ( )	ตรวจสอบชนิดของข้อมูลว่าเป็นชนิดตัวเลขจริงหรือไม่
is_object ( )	ตรวจสอบชนิดของข้อมูลว่าเป็นชนิดวัตถุจริงหรือไม่
is_resource ( )	ตรวจสอบชนิดของข้อมูลว่าเป็นชนิดติดต่อใช้ทรัพยากรของระบบจริงหรือไม่
is_scalar ( )	ตรวจสอบชนิดของข้อมูลว่าเป็นชนิดข้อมูลพื้นฐานที่ภาษา PHP รองรับจริงหรือไม่ ชนิดข้อมูลพื้นฐานประกอบด้วย Boolean, integer, float และ string สำหรับ array, object, null และ resource ไม่ถือว่าเป็นชนิดข้อมูลพื้นฐาน
is_string ( )	ตรวจสอบชนิดของข้อมูลว่าเป็นชนิดข้อความจริงหรือไม่

จากตารางที่ 2.3 ฟังก์ชันที่ใช้สำหรับตรวจสอบชนิดของข้อมูล ทุกฟังก์ชันจะมีรูปแบบการใช้งานเหมือนกัน ประกอบด้วย ชื่อฟังก์ชันตรวจสอบ และในพารามิเตอร์ให้ใส่ตัวแปรที่ต้องการตรวจสอบ หลังจากที่ฟังก์ชันทำการตรวจสอบแล้ว และจะส่งค่ากลับเป็น true หากค่าของตัวแปรตรงกับชนิดข้อมูลที่ตรวจสอบ หากไม่ตรงกับชนิดข้อมูลที่ตรวจสอบจะส่งค่ากลับเป็น false การใช้ฟังก์ชันตรวจสอบชนิดข้อมูล นิยมใช้ร่วมกับโครงสร้างควบคุมเพื่อตรวจสอบเงื่อนไข เช่น โครงสร้างเงื่อนไข if เป็นต้น ดังนี้

รูปแบบ

```
boolean is_name (mixed var)  // เมื่อกำหนดให้ is_name แทนชื่อฟังก์ชันตรวจสอบ
```

เมื่อ $var หมายถึง ตัวแปรที่ต้องการตรวจสอบชนิด

ตัวอย่างที่ 2.33 การใช้ฟังก์ชัน is_bool ( ) ตรวจสอบชนิดของข้อมูลว่าเป็นชนิดตรรกะหรือบูลีน

```
1   <?php
2       $a = false;
3       if (is_bool($a) === true) {
4           echo "Yes, this is a boolean";
5       } else {
6           echo "No, this is a ",gettype($a);
7       }
8   ?>
```

ผลลัพธ์

```
Yes, this is a boolean
```

จากตัวอย่างที่ 2.33 การใช้ฟังก์ชัน is_bool ( ) อธิบายดังนี้

บรรทัดที่ 1 เริ่มต้นสคริปต์ PHP

บรรทัดที่ 2 กำหนดให้ตัวแปร $a มีค่าเท่ากับ false

บรรทัดที่ 3 ใช้ฟังก์ชัน is_bool ( ) ร่วมกับโครงสร้างเงื่อนไข if โดยฟังก์ชัน is_bool ( ) ใช้สำหรับตรวจสอบว่าตัวแปรหรือค่าของข้อมูลที่ระบุเป็นชนิดตรรกะหรือบูลีนจริงหรือไม่ หากผลของการตรวจสอบเป็นจริงตามเงื่อนไข จะไปทำงานต่อบรรทัดที่ 4 เมื่อทำตามคำสั่งโครงสร้างเงื่อนไข if เสร็จเรียบร้อย ทำงานต่อหลังบรรทัดที่ 7

บรรทัดที่ 4 แสดงคำว่า Yes, this is a boolean เมื่อทำงานตามคำสั่งเสร็จจะออกจากโครงสร้างเงื่อนไข if ทำงานต่อหลังบรรทัดที่ 7

บรรทัดที่ 5 ในกรณีที่เป็นเท็จจะเข้าสู่เงื่อนไขของโครงสร้างเงื่อนไข else

บรรทัดที่ 6 แสดงคำว่า No, this is a แล้วตามด้วยฟังก์ชัน gettype ($a) เพื่อแสดงชนิดของตัวแปร เมื่อทำงานเสร็จก็จะไปบรรทัดที่ 7 เพื่อออกจากโครงสร้างเงื่อนไข if...else

บรรทัดที่ 7 สิ้นสุดโครงสร้างเงื่อนไข if...else

บรรทัดที่ 8 สิ้นสุดสคริปต์ PHP

ตัวอย่างที่ 2.34 การใช้ฟังก์ชัน is_int ( ) ตรวจสอบชนิดของข้อมูลว่าเป็นชนิดเลขจำนวนเต็ม

```
1    <?php
2        if (is_int (23)) {
3            echo "is an integer";
4        } else {
5            echo "is not an integer";
6        }
7    ?>
```

ผลลัพธ์

```
is an integer
```

จากตัวอย่างที่ 2.34 การใช้ฟังก์ชัน is_int ( ) อธิบายดังนี้

บรรทัดที่ 1 เริ่มต้นสคริปต์ PHP

บรรทัดที่ 2 ใช้ฟังก์ชัน is_int( ) ร่วมกับโครงสร้างเงื่อนไข if โดยฟังก์ชัน is_int ใช้สำหรับตรวจสอบว่าตัวแปรหรือค่าของข้อมูลที่ระบุเป็นเลขจำนวนเต็มจริงหรือไม่ หากผลของการตรวจสอบเป็นจริงตามเงื่อนไข จะไปทำงานต่อบรรทัดที่ 3 หากเป็นเท็จจะไปทำงานต่อบรรทัดที่ 4

บรรทัดที่ 3 แสดงคำว่า is an integer (เป็นเลขจำนวนเต็ม) เมื่อทำงานตามคำสั่งเสร็จจะออกจากโครงสร้างเงื่อนไข if...else ทำงานต่อหลังบรรทัดที่ 6

บรรทัดที่ 4 ในกรณีที่เป็นเท็จจะเข้าสู่โครงสร้างเงื่อนไข else

บรรทัดที่ 5 แสดงผลคำว่า is not an integer (ไม่ใช่เลขจำนวนเต็ม)

บรรทัดที่ 6 สิ้นสุดโครงสร้างเงื่อนไข if...else

บรรทัดที่ 7 สิ้นสุดสคริปต์ PHP

ตัวอย่างที่ 2.35 ตัวอย่างการใช้ฟังก์ชัน is_ resource ( )

```
1    <?php
2        $db_link = mysql_connect("localhost","mysql_user","mysql_pass");
3        if (!is_resource($db_link)) {
4            die("Can\'t connect" . mysql_error());
5        }
6    ?>
```

จากตัวอย่างที่ 2.35 การใช้ฟังก์ชัน is_ resource ( ) เพื่อตรวจสอบการเชื่อมต่อกับฐานข้อมูล MySQL ว่าสามารถเชื่อมต่อได้หรือไม่ อธิบายดังนี้

บรรทัดที่ 1 เริ่มต้นสคริปต์ PHP

บรรทัดที่ 2 กำหนดให้ตัวแปร $db_link เป็นชนิด resource เพื่อเชื่อมต่อกับฐานข้อมูล MySQL

บรรทัดที่ 3 ตรวจสอบเงื่อนไข โดยใช้โครงสร้างเงื่อนไข if ร่วมกับฟังก์ชัน is_resource ($db_link) หากไม่สามารถเชื่อมต่อได้ แสดงว่า ตัวแปร $db_link ปิดการเชื่อมต่อกับฐานข้อมูล อาจมีสาเหตุมาจากไม่สามารถเชื่อมกับฐานข้อมูล MySQL อันเนื่องมาจากชื่อโฮส หรือชื่อผู้ใช้งาน หรือรหัสผ่านสำหรับการเชื่อมต่อฐานข้อมูล MySQL ไม่ถูกต้อง ดังนั้นเมื่อใช้ฟังก์ชัน is_resource เพื่อตรวจสอบตัวแปร $db_link หากส่งผลค่ากลับเป็น false แสดงว่าเชื่อมต่อไม่ได้ หากเป็น true แสดงว่าเชื่อมต่อได้ แต่เมื่อใช้งานร่วมกับโครงสร้างเงื่อนไข if เงื่อนไขจะต้องเป็นจริงเท่านั้นถึงจะเข้าไปทำคำสั่งภายในเงื่อนไข จึงเป็นเหตุผลที่ต้องการใช้เครื่องหมาย ! (not) เพื่อทำเป็นเงื่อนไขปฏิเสธหรือตรงกันข้าม เช่น !true คือ false และ !false คือ true โดยสรุป หากเงื่อนไขของการตรวจสอบด้วยโครงสร้างเงื่อนไข if ได้ผลเป็น !false จะทำให้เงื่อนไขเป็นจริง จะไปทำงานต่อบรรทัดที่ 4 หากเป็นเท็จจากเงื่อนไข คือ สามารถเชื่อมต่อฐานข้อมูลได้จะออกจากโครงสร้างเงื่อนไข if คือ ทำงานต่อหลังจากบรรทัดที่ 5 (หากมีคำสั่งอื่นๆ เพิ่มเติม)

บรรทัดที่ 4 สั่งให้โปรแกรมหยุดทำงาน โดยใช้ฟังก์ชัน die( ) แล้วแจ้งข้อความสาเหตุที่ไม่สามารถเชื่อมต่อฐานข้อมูลได้

บรรทัดที่ 5 สิ้นสุดโครงสร้างเงื่อนไข if

บรรทัดที่ 6 สิ้นสุดสคริปต์ PHP

2.8 คำสงวนของภาษา PHP

คำสงวนของภาษา PHP (Reserved Words in PHP) หมายถึง คำที่จะใช้เป็นคำสั่งเฉพาะของภาษา PHP ดังนั้นต้องไม่นำคำเหล่านี้ไปตั้งหรือกำหนดเป็นชื่อให้กับตัวแปร หรือฟังก์ชัน มิฉะนั้นจะทำให้เกิดข้อผิดพลาดขึ้นได้มีรายละเอียด ดังตารางที่ 2.4

ตารางที่ 2.4 คำสงวนของภาษา PHP

and	or	xor	_FILE_	exception (5)
LINE	array ( )	as	break	case
class	const	continue	declare	default
die ( )	do	echo	else	elseif
empty ( )	enddeclare	endfor	endforeach	endif
endswitch	endwhile	eval ( )	exit ( )	extends

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

For	foreach	function	global	if
include ( )	include_once ( )	isset ( )	list ( )	new
print	require ( )	require_once ( )	return ( )	static
switch	unset ( )	use	var	while
FUNCTION	_CLASS_	_METHOD_	nal ( )	php_user_lter (5)
interface (5)	implements (5)	extends	public (5)	private (5)
protected (5)	abstract (5)	clone (5)	try (5)	catch (5)
throw (5)	cfunction (4 only)	old_function (4 only)		

สรุป

เครื่องมือที่ใช้เขียนสคริปต์ PHP สามารถเลือกใช้ได้หลายโปรแกรม เช่น Notepad, Notepad++, EditPlus, vi และ Adobe Dreamweaver เป็นต้น รูปแบบการเขียนสคริปต์ PHP นั้น จะใช้เทคนิควิธีการแทรกประโยคคำสั่งร่วมกับ HTML tags จุดที่สำคัญ คือ จุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดของสคริปต์ PHP ซึ่งหลักๆ การบอกจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดของสคริปต์ PHP มี 4 รูปแบบ ประกอบด้วย 1) XML Style หรือ Default Syntax 2) SGML Style หรือ Short Tags 3) Script Style และ 4) ASP Style และประโยคคำสั่งที่เขียนในแต่ละบรรทัดเรียกว่าสคริปต์คำสั่ง แต่ละสคริปต์คำสั่งจะต้องใส่เครื่องหมาย ; (Semicolon) เพื่อบอกจุดสิ้นสุดในแต่ละสคริปต์คำสั่ง ชนิดของข้อมูลที่รองรับในภาษา PHP มีหลายชนิด ดังนั้นก่อนการเขียนสคริปต์ PHP ควรศึกษา ทำความเข้าใจ และเลือกใช้ชนิดของข้อมูลให้เหมาะสมตามลักษณะงาน เพื่อความถูกต้องในการประมวลผลและแสดงผลลัพธ์ตามต้องการ

คำถามท้ายบท

1. จงอธิบายเหตุผล และรูปแบบการเขียนสคริปต์ PHP แทรกใน HTML tags มีรูปแบบอะไรบ้าง พร้อมยกตัวอย่างประกอบในแต่ละรูปแบบ

2. จงอธิบายคำสั่งที่ใช้แสดงผลข้อมูลบนเว็บบราวเซอร์ที่สำคัญของภาษา PHP รูปแบบการใช้งาน และยกตัวอย่างประกอบ

3. จงอธิบายถึงตัวกำหนดชนิดการแสดงผลที่ใช้งานร่วมกับคำสั่ง printf พร้อมยกตัวอย่างประกอบ

4. จงอธิบายถึงชนิดข้อมูลที่รองรับในภาษา PHP รายละเอียดของแต่ละชนิดพอสังเขป พร้อมยกตัวอย่างประกอบ

5. จงอธิบายถึงฟังก์ชันเรียกดูชนิดของข้อมูล ฟังก์ชันแปลงชนิดข้อมูล และฟังก์ชันตรวจสอบชนิดของข้อมูล พร้อมยกตัวอย่างประกอบ